

národní
úložiště
šedé
literatury

Zpráva o činnosti VÚBP za rok 2005

Výzkumný ústav bezpečnosti práce
2006

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-407045>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 25.05.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Zpráva o činnosti VÚBP za rok 2005

- Organizační zajištění
- Výzkumná činnost
- Výchova a vzdělávání
- Osvěta a propagace
- Posuzování shody a certifikace
- Další činnosti

Výzkumný ústav bezpečnosti práce
Jeruzalémská 9, 116 52 Praha 1

© Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2005

Pořizování dotisků a kopií Zprávy o činnosti VÚBP za rok 2005 nebo jejich částí je dovoleno jen se souhlasem VÚBP.

ISBN 80-86973-05-0

ZÁKLADNÍ INFORMACE O VÚBP

Výzkumný ústav bezpečnosti práce (VÚBP) je jedinou institucí, která v ČR provádí systematickou vědeckovýzkumnou činnost v oblasti bezpečnosti práce.

VÚBP má statut příspěvkové organizace. Jejím zřizovatelem je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR.

VÚBP:

- plní funkci národního analytického a koncepčního pracoviště v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- zkoumá, ověřuje a aplikuje metody a prostředky prevence pracovních rizik,
- provozuje a rozvíjí informační systémy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
- provádí výkony v oblasti zkušebnictví a certifikace pomocných stavebních konstrukcí,
- provádí posuzování shody osobních ochranných prostředků jako autorizovaná a notifikovaná osoba,
- plní v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci funkci výchovného, vzdělávacího a osvětového střediska a poradenského, informačního a konzultačního pracoviště,
- je odborným pracovištěm pro potřeby státní správy v oblasti prevence závažných průmyslových havárií.

Mezinárodní spolupráce v rámci

- pracovní skupiny ředitelů výzkumných ústavů BOZP,
- PEROSH (Partnership for European Research in OSH),
- EUROSHNET (Evropská síť pro normalizaci v oblasti BOZP).

VÚBP je národním střediskem

- WSO - World Safety Organization
- UNEP - program APELL

VÚBP je členem

- APP (Asociace pro poradenství a podnikání),
- CEMC (České ekologické manažerské centrum),
- AAAO (Asociace autorizovaných a akreditovaných organizací),
- SDH OOPP (Sdružení dobrovolného hodnocení osobních ochranných pracovních prostředků),
- CZECHPROTECT (Sdružení výrobců a dovozců osobních ochranných pracovních prostředků).

VÚBP je kvalifikován pro znaleckou činnost v oboru bezpečnosti práce.

1. Organizační zajištění

I. Oddělení bezpečnosti práce a pracovního prostředí

Oddělení je členěno do tří pracovních skupin:

1. Ergonomie a pracovní prostředí

Pracovní skupina v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, kultury práce, výzkumu a posuzování vlivu pracovních podmínek a pracovního prostředí na zdraví člověka, spolehlivosti a produktivity jeho výkonu zajišťuje:

- výzkum ve výše uvedených oblastech,
- posuzování bezpečnosti a ergonomie vybraných strojů, technických zařízení a pracovišť,
- činnost v oblasti harmonizace právní úpravy BOZP,
- zavádění bezpečnostního managementu v podnicích, aplikaci ergonomických požadavků v projektování strojů a technických zařízení a kritérií pro hodnocení pracovní zátěže a další činnosti v oblasti zlepšování pracovních podmínek a prostředí.

2. Prevence průmyslových havárií

Pracovní skupina v oblasti prevence průmyslových havárií zajišťuje:

- činnost odborného pracoviště pro potřeby státní správy v oblasti prevence závažných havárií,
- podnikové posuzování bezpečnostní dokumentace a hodnocení rizik,
- analýzy stavu zavádění systému prevence závažných havárií,
- zpracování metodických pokynů pro tvorbu bezpečnostní dokumentaci a pro hodnocení rizik objektů,
- výzkum prostředků prevence průmyslových havárií.

3. Institut technické bezpečnosti – Audity

Pracovní skupina v oblasti bezpečnosti strojů a technických zařízení zajišťuje:

- provádění harmonizace norem ISO a EN do ČSN v rámci činnosti TNK č. 2 „Bezpečnost strojních zařízení - Ergonomie“ a podle požadavků ČNI zpracovávání připomínek k návrhům technických norem připravovaných ISO/CEN TC 199/114 za ČR a dalších v oblasti bezpečnosti strojů a strojních zařízení,
- posuzování shody s požadavky české legislativy a směrnic EHS v oblasti aplikace metod a prostředků prevence rizik pro výrobce, dovozce a prodejce strojů a strojních zařízení,
- osvědčování souladu provedení strojů a strojních zařízení z hlediska mechanické a elektrické bezpečnosti s požadavky platných bezpečnostních norem a předpisů, technickou pomocí při přípravě technicko bezpečnostní dokumentace ke strojům a strojním zařízením,
- poradenskou činnost při tvorbě návodů pro použití v oblasti zajištění bezpečnosti práce a při tvorbě provozních předpisů a řádů pro výrobní provozy,
- projekty a realizace bezpečnostního značení výrobních provozů,
- provádění bezpečnostních auditů, kontrol a prohlídek strojů a pracovišť.

II. Oddělení informatiky

Oddělení je členěno do tří pracovních skupin:

1. Informační systémy

Pracovní skupina zajišťuje:

- výzkum a vývoj prostředků efektivního zpracování dat a informací z oblasti BOZP a jejich prezentace,
- podporu v oblasti IS/IT pro výzkumnou činnost v rámci projektu 3 a podílí se na tvorbě technické stránky rozvoje zdrojové základny,
- rozvoj a správu informačního systému IS/IT VÚBP (např. internetové stránky VÚBP, firemní intranet apod.) v rámci vnitřních informačních a komunikačních potřeb ústavu,
- rozvoj a provoz oborového portálu s názvem BOZPinfo.cz (www.bozpinfo.cz) specializovaného na oblast bezpečnosti práce a ochrany zdraví v ČR,
- zpracování koncepcí rozvoje informačního systému pro orgány státního odborného dozoru nad bezpečností práce a technických zařízení,
- zpracování systémových analýz pro vývoj SW aplikací pro informační systémy SOD nad bezpečností práce a technických zařízení a ověřování těchto aplikací.

Ve spolupráci s MPSV ČR se podílí na zajištění provozu národního Focal Pointu v ČR, přípravě a zpracování obsahu jeho webových stránek (<http://osha.mpsv.cz>) a na organizaci kampaně Evropský týden vyhlášeného každoročně European Agency for Safety and Health at Work.

2. Informační technologie

Pracovní skupina zajišťuje:

- provoz a správu počítačové sítě LAN VÚBP a prostředků výpočetní techniky ve VÚBP,
- spravuje a kontroluje bezpečnostní politiku provozu IS/IT VÚBP,
- poradenství a školení zaměstnanců VÚBP v oblasti výpočetní techniky.

3. Středisko vědeckých informací

Pracovní skupina zajišťuje:

- výzkumnou činnost v oblasti managementu znalostí - vytváření zdrojové základny modelované pro oblast BOZP a tvorbu informačního systému podpůrných a výzkumných projektů v oblasti BOZP,
- mapování výsledků výzkumu v oblasti BOZP a poskytování údajů o výzkumné činnosti VÚBP do celostátní evidence VaV (CEZ, CEP, RIV),
- zpracování digitálního archivu pomocí systému AiP Safe jako základní platformy pro digitalizaci dokumentů a navrhuje jeho propojení se zdrojovou základnou,
- knihovnické služby, evidenci a systematické doplňování a udržování informačního fondu, výpůjční protokol a cirkulaci časopisů,
- bibliografické a rešeršní služby včetně periodického zpracování výběrové článkové bibliografie,
- tvorbu nových informačních databází a jejich uveřejnění pomocí výstupních portálů (e-knihovna, BOZPinfo),
- provoz centra pro digitalizaci a reprografické zpracování dokumentů a ukládání fulltextů v systému AiP Safe,
- správu systémů: digitálního archivu AiP Safe a automatizovaného knihovnického systému Clavius.

III. Oddělení operačního výzkumu

Oddělení operačního výzkumu

- zkoumá a analyzuje stav a vývoj bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) v České republice,
- zkoumá trendy a příčinné souvislosti v BOZP,
- monitoruje pracovní úrazovost v České republice,
- zpracovává statistiky a analýzy pracovní úrazovosti,
- vyvíjí metody registrace dat o pracovních úrazech,
- zpracovává návrhy zákonů a navazujících právních předpisů v BOZP,
- zkoumá faktory a indikátory trendů vědecko-technického rozvoje a společensko-ekonomických změn a jejich dopadů do vývoje BOZP,
- zpracovává návrhy a podklady pro systém úrazového pojištění v České republice,
- zajišťuje přípravu implementace metodiky evropské statistiky pracovní úrazovosti (ESAW).

IV. Národní informační, vzdělávací a osvětové středisko

Zajišťuje činnost v následujících oblastech:

1. Výchova a vzdělávání

- výzkum v oblasti vzdělávání zaměřený na hledání a vývoj nových a efektivnějších forem, prostředků a nástrojů pro předávání znalostí,
- organizace kurzů, seminářů a přednášek, zaměřených na problematiku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ochrany osob, majetku a životního prostředí,
- organizace dalšího vzdělávání.

2. Osvěta a propagace

- výzkum v oblasti osvěty zaměřený na hledání a vývoj nových a efektivnějších prostředků a způsobů zpracování a poskytování informací,
- organizace kampaní BOZP,
- příprava a organizace prezentací na výstavách a veletrzích v oblasti BOZP vč. doprovodných programů a spojených osvětových nebo propagačních akcí,
- vydávání publikací, periodik a dalších osvětových, propagačních a informačních materiálů,
- prezentace a prodej odborné literatury (publikací, tiskopisů, videopořadů, programů na PC a elektronických nosičů informací) a distribuci informačních materiálů z oblasti BOZP.

3. Poradenství

- bezpečnost práce a ochrana zdraví na pracovištích,
- bezpečný provoz a používání strojů vč. VTZ,
- manipulace s břemeny, zacházení s nebezpečnými látkami apod.,
- používání OOPP,
- proškolení osob v otázkách BOZP a PO a pro výkon odborných činností.

V. Autorizovaná osoba 235

Zajišťuje a odpovídá zejména za:

- činnost ve smyslu platných zákonů o technických požadavcích na výrobky pro oblast osobních ochranných prostředků,
- posuzování shody osobních ochranných prostředků,
- zkoušení a certifikaci pomocných stavebních konstrukcí,
- technickou normalizaci CEN pro vybrané oblasti OOP a PSK,
- výzkumnou a odbornou činnost při řešení úkolů vyplývajících z koncepce výzkumu a vývoje v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v rozsahu specifikované ročními plány činnosti,
- vedení databáze certifikovaných OOP.

Na činnosti AO 235 se podílejí:

1. VÚBP - ZL - Zkušební laboratoř č. 1040

Zajišťuje provádění výkonů zkušebnictví v oblasti zkoušek osobních ochranných prostředků a pomocných stavebních konstrukcí. Popis činností VÚBP-ZL je rozpracován podle požadavků ČSN ISO/IEC 17025 v příručce jakosti VÚBP-ZL, která je samostatnou organizační normou.

2. VÚBP - COV - Certifikační orgán pro certifikaci výrobků č. 3068

Zajišťuje provádění certifikační činnosti v oblasti certifikace osobních ochranných prostředků. Popis činnosti VÚBP-COV je rozpracován podle požadavků normy ČSN EN 45011 v příručce jakosti VÚBP - COV, která je samostatnou organizační normou.

2. Základní personální ukazatelé

V roce 2005 činil celoustavní průměrný přepočtený evidenční stav 65 zaměstnanců, z toho 26 mužů a 39 žen. Ve fyzických osobách činil průměrný evidenční počet 70 zaměstnanců.

K 31.12.2005 bylo v evidenčním stavu celkem 36 zaměstnanců (52,94 % z celkového počtu) s vysokoškolským vzděláním (v tom jsou započtení 4 zaměstnanci s vědeckou kvalifikací), 3 zaměstnanci (4,41 %) s vyšším odborným vzděláním, 25 zaměstnanců (36,77%) s úplným středoškolským vzděláním a 4 zaměstnanci (5,88%) s nižším stupněm vzdělání.

3. Základní ekonomické ukazatelé

Ukazatele	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Výkony VÚBP (tis.Kč)	25 888	32 668	45 098	48 944	51 867	63 040
z toho						
• neinvestiční příspěvek zřizovatele na činnost (tis. Kč) včetně grantů MPSV	18 620	23 400	34 223	34 895	36 619	38 916
• projekty a odborné služby pro podniky a jiné příjmy	7 268	9 268	10 875	12 649	15 248	24 124
příspěvek na investice (tis. Kč)	1 300	1 500	1 500	1 500	350	500

A. ÚKOLY VaV:

I. VÝZKUMNÝ ZÁMĚR : BOZP – zdroj zvyšování kvality života práce a podnikatelské kultury

Odpovědný řešitel: Ing. Miloš Paleček, CSc.

Výzkumný záměr koncipovaný pro léta 2004 – 2010 vychází ze sociální doktríny České republiky, která považuje zajištění uspokojivých, bezpečných a zdraví neohrožujících pracovních podmínek za nedílnou součást sociální politiky státu a z přijaté koncepce vědy a výzkumu MPSV pro oblast BOZP. Cílem této koncepce odrážející přístupy uplatňované pro tuto oblast v rámci EU je výzkum, návrh a ověření prostředků směřujících k zajištění trvalého zvyšování bezpečnosti, produktivity a kultury práce. Uvedený cíl vychází z premisy, že sociální politika, jako zdroj ekonomického bohatství a kulturního rozkvětu státu, musí sledovat jak rozvoj lidských zdrojů, tak i ekonomický růst, protože ten je do značné míry limitujícím činitelem tohoto rozvoje.

Problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci je značně vrstevnatá, zahrnuje a dotýká se řady vědních oborů. Proto její zkoumání vyžaduje systémový přístup respektující vliv působení relevantních faktorů ovlivňujících funkčnost a výkon pracovního systému.

Řešení probíhá v rámci pěti relativně nezávislých, ale vzájemně provázaných projektů, které navazují na výsledky výzkumů řešených v minulém období.

Projekt č. 1 „Pracovní pohoda a spolehlivost člověka v pracovním systému“

Odpovědný řešitel: RNDr. Stanislav Malý

Dílčí úkol: „Výzkum kombinovaných fyzikálních faktorů pracovního prostředí a jejich měření“

Dosažené výsledky Výzkum v rámci tohoto dílčího úkolu byl v roce 2005 zaměřen na hodnocení nerovnoměrné tepelné zátěže člověka na pracovištích a na dokončení nového stereoteplooměru.

Výzkum pokračoval prověřováním druhé skupiny konstituant (hodnocení nerovnoměrné tepelné zátěže člověka na pracovištích). Byly provedeny experimentální pokusy ke stanovení průběhu závislosti rozdílu stereoteplot na intenzitě sálavého tepla.

Po třech letech výzkumu byla představena zlepšená verze stereoteplooměru. Přístroj, původně velmi citlivý na dopravu a jakékoliv manipulace, byl dokončen, včetně odstranění řady nedostatků, např. modifikací koule s pěnovým sklem, později použitím suchých zipů. Významnou změnou je přechod na čipový záznam s přímým přenosem dat do počítače s vyhodnocovacím softwarem. Tím odpadají problematické mezikroky dílčích odečtů a přenosů dat, které byly zdrojem významného chybování.

Dílčí úkol: „Ergonomické řešení vybraných faktorů pracovního prostředí a spolehlivost pracovních systémů“

Řešitel RNDr. Stanislav Malý

Dosažené výsledky Vedle pokračování analýz k problematice spolehlivosti LČ a sběru podkladů bylo v rámci úkolu zpracováno několik materiálů podávajících přehled metod analýz spolehlivosti LČ a navržen metodický postup hodnocení objektivních faktorů ovlivňujících spolehlivost obsluhy ve složitých pracovních systémech (práce operátorů v řídicích centrech). Součástí metodického postupu je určení návrhů opatření na základě výsledků jednotlivých hodnocení.

Dílčí úkol:	„Sledování účinků sálavého tepla na výkonnost v mentálních úlohách“
Řešitel	RNDr. Stanislav Malý
Dosažené výsledky	Úkol byl zaměřen na parametry pracovního prostředí v souvislosti s nerovnoměrnou tepelnou zátěží v důsledku jednostranného sálání a proudění vzduchu a na eventuální chybování a spolehlivost člověka pod tímto vlivem. Jeho cílem je ověřit reakci člověka na různé druhy současně působícího radiačního a konvekčního tepla v podmínkách mírného tepelného prostředí (podle současné legislativy) prostřednictvím nejen dotazníků subjektivních pocitů, ale také pomocí experimentálního zjištění chybování (spolehlivosti výkonu) člověka. Experimenty probíhaly v klimatické komoře Zdravotního ústavu Ostrava, zpracování výsledků bude probíhat v průběhu roku 2006.

Projekt č. 2 „Podniková kultura – její struktura, vztahy a vlivy“

Odpovědný řešitel: Mgr. Jaroslav Uzel

Dosažené výsledky	Cílem úkolu je výzkum, návrh a ověření nástrojů ke zvýšení kultury bezpečnosti, k formování a upevnění pozitivních znaků kultur a subkultur firem, a tím přispět ke zvýšeným výkonům prevence BOZP a celkové efektivity firmy. V roce 2005 byly ověřovány stávající nástroje pro poznávání determinant podnikové kultury a navrženy další nástroje k vytvoření základu diagnostické baterie. V rámci řešení byl vytvořen základ baterie nástrojů pro poznání klíčových charakteristik ovlivňujících kulturu firmy a umožňující navrhnout specifické kroky vhodné pro danou firmu tak, aby optimalizovala svoji kulturu, s cílem zkvalitnit základní činnosti firmy a byly vytvořeny normy nebo srovnávací data pro diagnostické nástroje 25 pohledů, PNP 99, KPNF a OCI.

Projekt č. 3 „Management znalostí – podmínka úspěšného řízení BOZP“

Odpovědný řešitel: Ing. Evžen Bílek, Ph.D.

Dílčí úkol:	Systém celoživotního vzdělávání v oblasti BOZP a e-learning jako nástroj pro jeho podporu
Řešitel	PhDr. Irena Kuhnová
Dosažené výsledky	V r. 2005 byly zpracovány výstupy, které specifikují požadavky na celkové řešení e-learningového distančního nastavbového studia (DNS), t.j. na: • volbu forem a metod vzdělávání (kombinace e-learningu a prezenčních forem studia – tzv. blended learning), • volbu prostředí, v němž bude vzdělávání probíhat (řídící e-learningový systém – LMS), • pojetí obsahu DNS vzhledem ke kombinování prezenčních a ostatních forem studia (kdy bude využito e-learningu a kdy půjde o jinou formu vzdělávání).

Dílčí úkol: „Vytvoření sjednocené zdrojové základny pro oblast BOZP“

Řešitel PhDr. Milada Švecová

Dosažené výsledky Hlavním výstupem řešeného dílčího úkolu byl návrh modelu zdrojové základny. Tento model je plně provázaný se systémem managementu znalostí v oblasti BOZP. Pro zpracování byl vybrán jako ideální princip “tří architektury”, který je založen na řešení problému ve třech úrovních:

- konceptuální, kde je vytvořen zcela obecný, čistě obsahový model systému, nezátížený technologickou koncepcí řešení, ani jeho implementačními specifiky,
- technologické, kde je vytvořen model systému zohledňující technologickou koncepci řešení, tj. ve strukturovaném pojetí koncepci organizace dat a technologickou koncepci jejich zpracování,
- implementační, kde je vytvořen model systému, zohledňující implementační specifiky použitého vývojového prostředí (konkrétního databázového systému, programovacího jazyka a dalších prostředků).

Dále byly zpracovány modely jednotlivých komponentů zdrojové základny s určením předpokládaného vývoje a projektové vazby mezi databázemi.

Dílčí úkol: „Inovace oborového portálu BOZPinfo a vytvoření kontaktního centra“

Řešitel Ing. Evžen Bílek, Ph.D.

Dosažené výsledky Výsledkem řešení byl návrh modelu Kontaktního centra BOZP v rámci BOZPinfo ve vztahu ke zdrojové základně VÚBP, který bude sloužit podnikatelům především z oblasti malých a středních podniků, živnostníkům a bezpečnostním technikům. Návrh koncepce vytvoření informačního serveru zaměřeného především na cílovou skupinu MSP a OSVČ (dále podnikatelé), kterým bude přinášet důležité informace pro jejich činnost a usnadní jim orientaci v legislativních požadavcích BOZP. Dále byly zpracovány výsledky provozu BOZPinfo.

Dílčí úkol: „Efektivní způsoby implementace poznatků z oblasti BOZP získaných v rámci spolupráce s EU a mezinárodními organizacemi do praxe“

Řešitel PhDr. Milada Švecová

Dosažené výsledky V rámci řešení byly vypracovány podklady pro databázi výsledků výzkumu obsahující informace a poznatky o projektech jak na národní, tak i na mezinárodní úrovni a navržen informační systém podpůrných a výzkumných projektů v oblasti BOZP. Všechny databáze informačního systému budou zpřístupňovány přes portál www.bozpinfo.cz, přičemž pro ukládání jednotlivých dat je určen digitální archiv AiP Safe. Pro tyto účely byly nadefinovány šablony pro jednotlivé druhy a typy údajů. V současnosti jsou tímto způsobem zpracovány veškeré vstupy pro databázi výsledků i článků. Konkrétně se jedná o 126 informačních zdrojů.

Projekt č. 4: „Mediální a osvětové nástroje kultivace lidských zdrojů“

Odpovědný řešitel: Bc. Miloš Mostecký

Dosažené výsledky Řešení projektu je zaměřeno na výzkum, návrh a ověření instrumentů k formování a upevňování trvale pozitivních postojů cílových skupin k oblasti bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, nástrojů posilujících vytváření celkové pohody při práci jako sociální kategorie.

V roce 2005 byl metodou studia a analýzy dokumentů zmapován komunikační proces a jeho zákonitosti v průběhu propagačního působení. Konkrétně byly získány literární a empirické podklady k vypracování propagační kampaně s tématem hluk a protihluková ochrana. Byla provedena SWOT analýza výchozího komunikačního prostředí a byly provedeny rešerše dostupných informačních zdrojů. Dále byl zpracován návrh komunikačního modelu s důrazem na vytvoření systému činností a prostředků, ve kterém bude dosaženo efektivního působení, tj. komunikační mix. Tento návrh byl vytvořen v souvislosti s informační kampaní Evropský týden BOZP a jeho tématem „HLUKU STOP!“

Projekt č. 5 „ Faktory a indikátory trendů vědecko-technického rozvoje a společensko-ekonomických změn a jejich dopady do vývoje BOZP“

Dílčí úkol: Indikátory kvality pracovního života

Řešitel Ing. Lenka Svobodová

Dosažené výsledky Projekt je zaměřen na stanovení vhodných faktorů a indikátorů trendů společenského a hospodářského vývoje, které charakterizují úroveň kvality pracovního života a které se podílejí na tvorbě pracovních podmínek. Jedná se o tři hlavní směry při naplňování celkových cílů projektu, a to identifikování směrů a trendů BOZP, definování nástrojů a metod pro hodnocení a usměrňování BOZP, vypracování modelu systému indikátorů stavu a úrovně BOZP.

Řešení v roce 2005 bylo soustředěno na vytvoření výzkumného nástroje (dotazníku Kvalita pracovního života) a jeho použití v reprezentativním terénním šetření, jehož se zúčastnilo 1063 respondentů reprezentujících ekonomicky aktivní populaci starší 15 let. Respondenti byli vybráni kvótním výběrem – pohlaví, věk, vzdělání, velikost místa bydliště a region (NUTS 2). Šetřením získaný soubor originálních primárních dat o subjektivně vnímané kvalitě pracovního života v ČR bude dále v roce 2006 průběžně zpracováván a vyhodnocován (realizace třídění vyššího stupně).

Dílčí úkol: Výzkum ukazatelů BOZP

Řešitel Ing. Vladimír Janoušek, CSc.

Dosažené výsledky Dílčí úkol byl zaměřen na studium úrovně zvládnutí pracovních rizik v ČR, charakterizované výskytem a následky nežádoucích událostí a jevů v BOZP.

Cílem bylo:

- vytvořit datovou základnu, která umožní pro zkoumané oblasti stanovovat a porovnávat ukazatele BOZP,
- zpracovat analýzy pracovní úrazovosti a studii nákladů a ztrát vlivem pracovních úrazů a nemocí z povolání za rok 2004.

Výstupy dílčího úkolu ve sledovaném období byly zpracovány do následujících materiálů:

Pracovní úrazovost v České republice v roce 2004

Analýza smrtelné pracovní úrazovosti v ČR za rok 2004

Náklady a ztráty vyplývající z pracovních úrazů a nemocí z povolání za rok 2004

Předpoklady osvojení metodiky evropské statistiky o pracovních úrazech (ESAW)

Výběr organizací k dozoru nad bezpečností práce

Studie vlivu počtu zaměstnanců podniku na úroveň BOZP

Stav bezpečnosti práce v ČR v roce 2004

II. GRANTY

Projekt HS 124/04 „Návrh systému výchovy a vzdělávání v oblasti BOZP v ČR“

Zadavatel Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Řešitel Iva Dandová, PhDr. Irena Kuhnová

V rámci řešení byl navrhnout efektivní systém vzdělávání v oblasti BOZP vedoucí k trvalému zvyšování celkové úrovně znalostí a dovedností v této oblasti a tak přispět k formování nových, pozitivních postojů veřejnosti k dané problematice, k prosazování bezpečné a zdravotně nezávadné práce jako trvalé životní hodnoty. Návrh systému výchovy a vzdělávání v BOZP zahrnuje předškolní výchovu, výchovu a vzdělávání na základních, středních, příp. vyšších odborných školách a na vysokých školách, na něž navazuje další vzdělávání dospělých (profesní i zájmové) včetně vzdělávání seniorů, a to jak ve školní, tak v mimoškolní sféře.

Projekt 1J 039/05 DP 1 „Vliv změn světa práce na kvalitu života“

Zadavatel Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Řešitel Ing. Miloš Paleček, CSc., Ing. Lenka Svobodová

Projekt je řešen v rámci programu MPSV ČR „Moderní společnost a její proměny“. Jeho cílem je definovat a postihnout celosvětové trendy v BOZP a ve vnímání kvality pracovního života, vliv globalizace transnacionálních společností na pracovní podmínky a pracovní charakteristiky v ČR a identifikovat jejich dopady na kvalitu pracovního života v ČR, predikovat další vývoj, navrhnout doporučení, metody a nástroje k eliminaci možných rizik jak na makro, tak i na mikroúrovni.

Rok 2005 byl vstupní fází projektu, ve které bylo řešení zaměřeno na zmapování, vyhledání informačních zdrojů, identifikaci existujících přístupů. Byly zpracovány rešerše, provedena obsahová analýza dokumentů zabývajících se zkoumanou problematikou, zpracovány úvodní podkladové studie, rozpracovány hypotézy výzkumu pro využití v empirických šetření, provedeny dvě případové studie v regionu o BOZP v malém a středním podniku a realizováno 6 focus groups.

Projekt 1J013/04- DP1 „Násilí na pracovišti v oblasti zdravotnických a sociálních služeb v ČR“

Zadavatel Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Řešitel Ing. Lenka Svobodová

Projekt je řešen v rámci programu MPSV ČR „Moderní společnost a její proměny“. Hlavním řešitelem je Institut zdravotní politiky a ekonomiky, spoluřešitelem je Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče. Doba řešení je 2004 – 2008. Výzkumný ústav bezpečnosti práce je na tomto projektu největší spolupracující organizací.

Řešení úkolu VÚBP v roce 2005 bylo zaměřeno na analýzy pracovních podmínek sociálních a zdravotnických zařízení (bezpečnost práce, organizace práce, řízení lidských zdrojů) jako faktorů ovlivňujícího existenci či eliminaci násilí na pracovišti. Proběhlo dotazníkové šetření se zaměřením na identifikaci vlivu pracovních podmínek na výskyt násilí na pracovišti (teoretická studie a terénní šetření pracovních podmínek ve vybraných organizacích).

V rámci řešení byla hlavnímu řešiteli IZPE předána detailně zpracovaná data z realizovaného terénního reprezentativního šetření násilí na pracovišti ve zdravotnictví a sociálních službách ČR (2500 respondentů) a zpracovaný teoretický koncept násilí na pracovišti (model „EMENTÁL“). Dále bylo provedeno a vyhodnoceno šetření ve vybraných organizacích na dané téma včetně šetřící sondy ve vybrané lokalitě – pohled pacientů/klientů.

Projekt 1H-PK/21 „Metody a nástroje hodnocení a zvyšování spolehlivosti lidského činitele v provozu JE“

Zadavatel Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

Řešitel RNDr. Stanislav Malý

Řešení probíhalo v roce 2005 v souladu s věcnou náplní uvedenou v zadání projektu.

Práce realizované ve druhé etapě řešení projektu byly zaměřeny především na

- dokončení základního sběru dat, informací a rešerší metodických přístupů k problematice selhání LČ, metod hodnocení a nástrojů zvyšování spolehlivosti LČ v jaderných elektrárnách a obdobných technických zařízeních,
- přípravu hodnocení operačních postupů z hlediska spolehlivosti LČ při výkonu pracovní činnosti,
- zhodnocení nebezpečí vyplývajícího z možnosti úmyslného vnitřního, případně vnějšího ohrožení,
- další rozvoj a příprava metodických nástrojů včetně dokončení SW podpory pro analýzu příčin selhání LČ a rozpracování komplexní metody identifikace kritických míst,
- vytipování klíčových pracovních pozic v souvislosti s možností selhání LČ.

Postup prací byl proti původnímu záměru poněkud ovlivněn negativním stanoviskem vedení EDU k provedení terénních šetření ve druhé polovině r. 2005. Z tohoto důvodu byly prohloubeny práce na teoretické a metodické přípravě 3. etapy řešení projektu.

III. MEZINÁRODNÍ PROJEKT

Projekt „EDFORSA – Education for Safety“

Zadavatel Evropská komise, program Leonardo da Vinci
Řešitel PhDr. Irena Kuhnová

Mezinárodní projekt programu Leonardo da Vinci EDFORSA (Education for Safety), plným názvem „Risk Prevention and Health Protection in Adult Education“, je zaměřen na vytvoření elektronického kurzu v angličtině na CD-ROMu a později provozovaný v prostředí internetu.

Tematicky kurz pokrývá následující oblasti:

- řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v podnicích,
- technická bezpečnost,
- ochrana zdraví a hygiena práce,
- systém řízení bezpečnosti a havarijní plánování,
- příprava na mimořádné situace.

Kurz pro osvětu a další vzdělávání dospělých v prevenci rizik a ochraně zdraví byl vyvinut ve třech základních podobách:

1. Elektronický kurz „RISK PREVENTION AND HEALTH PROTECTION“ v anglickém jazyce na CD

2. Kurz „RISK PREVENTION AND HEALTH PROTECTION“ v anglickém jazyce v e-learningové verzi

3. Elektronický kurz „RISK PREVENTION AND HEALTH PROTECTION“ v jazycích partnerství na CD – národní verze kurzu

Národní verze kurzu vznikly v těchto jazycích: němčina, francouzština, polština, slovenština, řečtina a čeština.

B. VÝCHOVA A VZDĚLÁVÁNÍ

Název kurzu, školení, semináře
Rekvalifikační kurz pro bezpečnostní techniky
Distanční nadstavbové studium Systém řízení bezpečnosti a havarijní plánování
Distanční nadstavbové studium Bezpečnost práce – téma 1: Řízení a organizace bezpečnosti práce v podniku
Distanční nadstavbové studium Bezpečnost práce – téma 2: Bezpečnost technických zařízení
Distanční nadstavbové studium Auditor systému managementu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
Pracovní setkání pro odborně způsobilé osoby v prevenci rizik (bezpečnostní techniky)
Jednodenní přednášky a odborné semináře, školení pro společnosti
Odborný kurz prevence závažných havárií pro pracovníky orgánů integrované inspekce

Ve sledovaném období se vzdělávacích a výchovných akcí zúčastnilo 320 účastníků.

C. OSVĚTA A PROPAGACE

Osvěta a propagace v oblasti BOZP probíhala v r. 2005 zejména prostřednictvím masmédií, formou pořádání informačních a osvětových kampaní, vydáváním publikací, periodik a jiných osvětových a informačních materiálů.

Publicita a popularizace BOZP v masmédiích

Informační server www.bozpinfo.cz

www.bozpinfo.cz je webem zaměřeným na bezpečnost a ochranu zdraví při práci v ČR a s tím souvisejícími oblastmi, např. prevence závažných havárií, ochrana životního prostředí apod. Webová stránka představuje v rámci internetu kontaktní místo pro poskytování odborných informací z oblasti BOZP v ČR, a to formou článků, zpravodajství, databází, odkazů na jiné zdroje. Web poskytuje na svých stránkách také prostor pro propagaci kampaní a akcí z této tematické oblasti, prostor pro výměnu názorů i praktických zkušeností, zajišťuje jeho návštěvníkům přístup k technickým a vědeckým novinkám z oblasti BOZP anebo alespoň poskytuje návštěvníkovi formou hypertextového odkazu vodítko, kde požadované informace najít. Webová stránka www.bozpinfo.cz představuje hlavní předmět zájmu VÚBP pokud jde o využívání médií za účelem osvěty a propagace BOZP a publicity a popularizace zásad BOZP na národní úrovni.

Internetová stránka www.vubp.cz

Internetová stránka www.vubp.cz má povahu institucionálního webu. Zde jsou prezentovány všechny osvětové aktivity VÚBP (vzdělávací a osvětové akce, vydané publikace), kontakty na vlastní poradenská pracoviště a nabídka veškerých služeb. Stránka www.vubp.cz je v příslušných částech podle potřeby aktualizována během celého roku. Na počátku r. 2005 proběhla podstatná jednorázová aktualizace částí VÚBP/Výzkum a postupně je i nadále aktualizována část OPPZH. Průběžně byly aktualizovány části Vzdelávání, Produkty/Publikace a Aktuality na webu.

Národní periodika

K publicitě a popularizaci BOZP prostřednictvím masmédií využívá VÚBP možnosti publikování zejména časopiseckých článků osvětového a informativního charakteru v národních periodikách vč. vlastní kapacitou vydávaného Zpravodaje ČÚBP/SÚIP, který tvoří přílohu čtvrtletníku INOVACE. Témeř všechny významnější články ze Zpravodaje ČÚBP/SÚIP jsou zároveň publikovány na stránce bozpinfo.cz.

Kampaň Evropský týden BOZP

Slavnostní zahájení národní informační kampaně se uskutečnilo 28. dubna 2005 v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR u příležitosti Mezinárodního dne pro bezpečnost a zdraví při práci v Praze. Slavnostní zakončení informační kampaně Evropský týden BOZP 2005 proběhlo dne 25.10.2005 v Kaiserštejnském paláci v Praze, za účasti představitelů vlády ČR, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva životního prostředí, SÚIP a dalších významných institucí. Při zahajovacím a závěrečném aktu Evropského týdne BOZP 2005 byla slavnostně předána osvědčení Bezpečný podnik. U příležitosti zakončení kampaně byl vyhodnocen program Správná praxe a předána čestná uznání s titulem Podnik podporující zdraví.

Vydávání publikací, periodik a osvětových a informačních materiálů

Publikace:

V roce 2005 byly nově vydány nebo aktualizovány (tiskem nebo na elektronických nosičích) tyto publikace:

- Platné právní předpisy BOZP a příbuzných oborů (elektronická verze - disketa)
- Seznam osobních ochranných prostředků pro použití v ČR. Stav k 31. 12. 2004. (elektronická verze - CD-ROM)
- Identifikace a hodnocení rizik ve výrobních podnicích (3. přepracované vydání)
- Informace na dlani (elektronická verze – CD-ROM)

Nově byly vydány:

- Nebezpečný hluk
- Bezpečnost zařízení pro plynulou dopravu nákladů a bezpečnost jejich provozu
- Návod OECD pro indikátory výkonu prevence. Doprovodný text k Základním principům OECD pro prevenci, havarijní připravenost a zásahy při chemických haváriích (tiskem a v elektronické verzi na CD)
- Zpráva o činnosti VÚBP za r. 2004 (tiskem a v elektronické verzi jako součást CD-ROMu Informace na dlani)
- Zpráva o činnosti ČÚBP za r. 2004 (elektronická verze na CD-ROM, 200 ks)

Byly provedeny dotisky dalších deseti publikací:

V r. 2005 navázal VÚBP na tematické celky zpracované v ediční řadě Správná praxe pro malé a střední podniky, která poskytuje zaměstnavatelům praktické podklady a informace, které mají usnadnit postup při vytváření bezpečnostní politiky podniku tak, aby byly splněny požadavky uložené právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Jednotlivé publikace/tematické celky ediční řady Správná praxe jsou zpracovány výhradně jako elektronický dokument. O aktuální nabídce a připravovaných titulech je veřejnost průběžně informována prostřednictvím internetové stránky www.vubp.cz, informačního serveru www.bozpinfo.cz, formou propagačních letáků, na seminářích, kurzech, přednáškách apod.

K datu zpracování této závěrečné zprávy byly vydány tituly:

- Školení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- Elektrická zdrojová soustrojí – náhradní zdroje el. energie – bezpečnost
- Bezpečnost práce v textilním průmyslu

V rukopise byly koncem r. 2005 dodány:

- Bezpečnost práce při práci ve výškách a nad volnou hloubkou
- Bezpečnost práce při tváření plastů
- Bezpečnost práce v domovech důchodců a v domech s pečovatelskou službou
- Bezpečnost práce pro kutily - dílna
- Bezpečnost práce pro kutily - zahrada
- Bezpečnost práce pro kutily - domácnost
- Bezpečnost práce pro kutily - stavba

D. PORADENSKÁ ČINNOST A POMOC ORGANIZACÍM

Výzkumný ústav bezpečnosti práce poskytuje komplexní poradenské služby v oblasti BOZP poskytované zejména telefonicky, elektronickou poštou nebo na web. stránkách serveru BOZPinfo. Pomoc organizacím byla především soustředěna na poradenství a konzultace při zavádění systémů řízení BOZP a v oblasti prevence závažných průmyslových havárií.

Jednalo se např. o:

- konzultace a poskytnutí metodických návodů provozovatelům pro zpracování a doplnění bezpečnostních dokumentací – cca 20-25 provozovatelů v průběhu roku 2005,
- zavádění systémů řízení BOZP a provádění auditů (např. TPCA s.r.o Kolín, Spolana Neratovice a.s., BorsodChem MCHZ, s.r.o.),
- posuzování technické bezpečnosti strojů a ergonomického řešení pracovišť (např. Kraftfood, s.r.o., TTK – HK, s.r.o., Chemopetrol a.s., BROWN-Forman),
- poradenství v oblasti prevence závažných havárií (např. Bohemia & Gas a.s., Linde Technoplyn a.s., CHEMOTEX Boletice s.r.o.),
- prodej publikací z vlastní produkce, publikací ČÚBP vč. bezpečnostně technických požadavků a videopořadů.

E. POSUZOVÁNÍ SHODY, CERTIFIKAČNÍ ČINNOST, NORMALIZACE

Jako autorizovaná a notifikovaná osoba vystavil VÚBP-AO 235 ve sledovaném období 38 certifikátů ES přezkoušení typu pro osobní ochranné prostředky a provedl 58 kontrol OOP zařazených do třetí kategorie OOP složitá konstrukce. Certifikáty a zprávy o kontrole jsou uznávány v celé Evropské unii a umožňují tak českým výrobcům uplatnit se na rozsáhlém evropském trhu. Dále byla provedena celá řada zkoušek a posouzení dílčích vlastností osobních ochranných prostředků podle evropských norem.

Poskytováním těchto služeb umožňuje VÚBP českým výrobcům OOP pronikat na evropské trhy a uplatňovat se v mezinárodní konkurenci. V rámci nabídky svých služeb poskytuje VÚBP-AO 235 řadu konzultací, v roce 2005 například lektorsky zajišťoval seminář pro inspektory České obchodní inspekce.

VÚBP-AO 235 působí z pověření Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví jako národní koordinační orgán pro ostatní autorizované osoby, které posuzují shodu osobních ochranných prostředků v České republice. Je součástí mezinárodního systému notifikovaných zkušebních institucí zastřešeného evropskou směrnicí 89/686/EHS pro OOP.

VÚBP jako jediný v České republice zkouší a certifikuje dočasné stavební konstrukce, především lešení. V roce 2005 vydal pro tuto skupinu výrobků 48 certifikátů.

Významnou úlohu hraje i normalizační činnost. VÚBP úzce spolupracuje s Českým normalizačním institutem a je sídlem technické normalizační komise č. 3 pro osobní ochranné prostředky a TNK č. 92 pro lešení. Obě komise jsou vedeny pracovníky VÚBP a spolupracují s příslušnými evropskými technickými komisemi CEN/TC.

VÚBP má podstatný podíl na zavádění evropských norem pro osobní ochranné prostředky a dočasné stavební konstrukce do systému českých technických norem. V roce 2005 bylo ve VÚBP nově zahájeno 32 normalizačních úkolů, jejichž náplní je zavedení evropských norem a jejich změn do systému ČSN.

Praktické poznatky z posuzování shody, včetně certifikačních a normalizačních aktivit, jsou jedním z předpokladů pro poskytování aktuálních odborných informací v rámci konzultací, školení a dalších služeb, které jsou nedílnou součástí činnosti VÚBP.

Zpráva o činnosti VÚBP za rok 2005

Vydal: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, Jeruzalémská 9, Praha 1

Rok: 2006

Náklad: 100 výtisků

Vydání: první

Tisk: BETIS spol. s r. o., Praha 9 - Běchovice

ISBN 80-86973-05-0